

**Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Wałbrzychu za 2004 rok**

Wałbrzych, luty 2005r.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu, po przekazaniu zadań powiatowych do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie od stycznia 2003r. realizuje zadania własne gminy i zadania zlecone gminie z zakresu pomocy społecznej – zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Ośrodek realizuje również dodatkowe zadania związane z profilaktyką alkoholową i innych uzależnień i prowadzeniem obsługi Miejskiej Komisji Profilaktyki Alkoholowej oraz całość zadań, związanych z przyznawaniem i wypłacaniem dodatków mieszkaniowych, powierzone Ośrodkowi Uchwałą Rady Miejskiej Wałbrzycha w kwietniu 1999r.

Ogółem wydatki na zadania realizowane w 2004r. wyniosły 25.060.626 zł, z tego wg rozdziałów:

na zdania zlecone finansowane z budżetu państwa:	- 5.018.622,-
- 85213 – składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby korzystające z pomocy społecznej	- 243.930,-
- 85214 – zasiłki i pomoc w naturze	- 4.052.525,-
- 85216 – zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne	- 137.907,-
- 85219 – utrzymanie Ośrodka	- 535.400,-
- 85228 – specjalistyczne usługi opiekuńcze	- 48.860,-
na zadania własne gminy dofinansowywane z budżetu państwa :	- 1.631.469,-
- 85214 – zasiłki i pomoc w naturze (zasiłki okresowe)	- 764.869,-
- 85219 – utrzymanie Ośrodka	- 866.600,-
na zdania finansowane z budżetu gminy:	- 18.410.535,-
- 85153 – przeciwdziałanie narkomanii	- 42.496,-
- 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi	- 1.826.066,-
- 85202 – domy pomocy społecznej	- 228.115
- 85203 – ośrodki wsparcia (dokumentacja projektowo-kosztorysowa domu dla bezdomnych)	- 34.770,-
- 85214 – zasiłki i pomoc w naturze	- 3.681.253,-
- 85215 – dodatki mieszkaniowe	- 9.730.941,-
- 85219 – utrzymanie Ośrodka	- 2.406.515,-
- 85228 – usługi opiekuńcze	- 460.379,-

I. Zadania z zakresu ustawy o pomocy społecznej

W roku 2004 weszły w życie przygotowywane od dłuższego czasu zmiany w systemie pomocy społecznej. Część zmian weszła w życie od 1 stycznia 2004r. (odpłatność za domy pomocy społecznej), część zaś – od wejścia w życie nowej ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, tj. od 1 maja 2004r.

Wprowadzone zmiany związane były ściśle ze zmianami w ustawach:

- o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
- o zatrudnieniu socjalnym,
- o rencie socjalnej,
- o świadczeniach rodzinnych.

Do najważniejszych zmian wprowadzonych ustawą zaliczyć należy:

- wprowadzenie nowego kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, ustalone w oparciu o próg interwencji socjalnej wyliczony przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla różnych typów gospodarstw domowych,
- wyprowadzenie z systemu pomocy społecznej szeregu świadczeń obligatoryjnych należnych osobom i rodzinom w ramach polityki socjalnej państwa i włączenie ich do systemów zabezpieczeń społecznych (zasiłki stałe z tytułu wychowywania dzieci, zasiłki okresowe gwarantowane, zasiłki z tytułu ochrony macierzyństwa oraz zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne),
- przeniesienie zasiłku okresowego z katalogu zadań zleconych administracji rządowej do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym. Świadczenie to adresowane jest do osób i rodzin bez dochodów lub o dochodach niższych niż ustalone kryterium oraz o zasobach pieniężnych nie wystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych. W pierwszej kolejności przysługuje on ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Świadczenie to stanowić ma różnicę między przyjętym kryterium a posiadanym dochodem, przy czym ustalona została minimalna gwarantowana wysokość tego świadczenia,
- wprowadzenie systemu kontraktów socjalnych, od zawarcia którego uzależnione będzie udzielanie świadczenia z pomocy społecznej. Kontrakt określać ma prawa i obowiązki stron, prowadzące do wychodzenia danej osoby/rodziny z kręgu świadczeniobiorców pomocy społecznej.
- ustalenie nowych zasad kierowania i odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, wprowadzenie trójskładowego udziału w partycypowaniu w koszcie utrzymania według kolejności:
 - osoba skierowana – nie więcej niż 70% swojego dochodu,

- rodzina – jeżeli jej sytuacja materialna na to pozwala,
 - gmina – do wysokości pełnego kosztu pobytu.
- Dotyczy to osób kierowanych do domów pomocy społecznej poczynając od 2004r. W latach następnych odpłatność ma być ponoszona przez rodzinę i gminę za wszystkie osoby kierowane do domów pomocy społecznej,
- wzmocnienie przepisów dotyczących rozwoju systemu profilaktyki w opiece nad dzieckiem i rodziną, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie gminnych placówek wsparcia dziennego dla dzieci i rodzin, które wykazują bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Zadania z zakresu pomocy społecznej ustawa dzieli na zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym, finansowane z budżetu gminy oraz dofinansowane z budżetu państwa, inne zadania własne gminy, finansowane z budżetu gminy oraz zadania zlecone – realizowane przez gminę zadania z zakresu administracji rządowej, na które środki zapewnia budżet państwa.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowych należą:

1. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
2. sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
3. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
8. przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
9. opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
10. praca socjalna
11. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
12. prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,

13. tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
14. dożywianie dzieci,
15. sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
16. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
17. utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Do zadań własnych gminy należy:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
2. przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
3. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
4. podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
2. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
3. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
5. prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
6. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Pomocy na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom, w szczególności z powodu:

1. ubóstwa,
2. sieroctwa,
3. bezdomności,
4. bezrobocia,
5. niepełnosprawności,
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby,
7. przemocy w rodzinie,
8. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,

9. bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
10. trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego,
11. alkoholizmu lub narkomanii,
12. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
13. klęski żywiołowej lub ekologicznej,

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej mają osoby i rodziny, które spełniają określone kryterium dochodowe przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej w wymienionych wyżej w punktach 2 – 13 okoliczności.

Do ustalenia, czy rodzina lub osoba ubiegająca się o pomoc społeczną spełnia kryterium dochodowe uprawniające do otrzymania określonego rodzaju zasiłku, przyjmuje się – począwszy od 1 maja 2004r. następujące kwoty netto:

- na osobę samotnie gospodarującą - 461,-
- na osobę w rodzinie - 316,-

Rozeznaniem potrzeb osób i rodzin ubiegających się o pomoc, ustaleniem przyczyn ich trudnej sytuacji, diagnozą, przeprowadzeniem wywiadów środowiskowych, ustalaniem form i zakresu pomocy zajmują się terenowi pracownicy socjalni. Poza tym do zadań pracowników socjalnych należy prowadzenie właściwej pracy socjalnej, do której zalicza się:

- wspomaganie osób i rodzin wymagających pomocy w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej,
- współdziałanie z grupami i społecznościami lokalnymi, mające na celu rozwijanie w nich zdolności do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów,
- organizowanie różnorodnych form pomocy, a także udział w rozwijaniu infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym,
- zapobieganie procesowi marginalizacji osób i grup, a także przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom w środowisku lokalnym.

W Wałbrzychu w roku 2004 z pomocy społecznej korzystało 5.749 osób z 5.255 rodzin, liczących ogółem 13.526 osób.

Głównymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej, oprócz oczywiście ubóstwa, było:

- bezrobocie - 4.210 rodzin,
- niepełnosprawność - 1.973 rodzin,
- samotne wychowywanie dzieci - 1.149 rodzin,
- długotrwała lub ciężka choroba - 1.127 rodzin,
- potrzeba ochrony macierzyństwa - 501 rodzin,
- alkoholizm - 205 rodzin,
- wielodzietność - 199 rodzin.

Podane wyżej przyczyny nie sumują się z uwagi na to, że w jednej rodzinie może występować kilka dysfunkcji społecznych.

Spośród 5.749 korzystających z pomocy społecznej 1.731 osób korzystało ze świadczeń (głównie o charakterze stałym) z budżetu państwa, a 5.312 osób ze środków własnych gminy, wspomaganych środkami budżetu państwa. Część osób korzystało ze świadczeń z obu źródeł.

Poniżej przedstawiamy szczegółowe informacje o realizacji zadań w roku 2004 w podziale na poszczególne grupy zadań wg klasyfikacji budżetowej:

1. Domy pomocy społecznej

Za osoby skierowane do domów pomocy społecznej gmina od 2004 ponosi odpłatność do wysokości pełnego kosztu pobytu. Osoba skierowana opłaca część w wysokości 70 % swojego dochodu, następnie udział w odpłatności ponosi rodzina, jeśli jej sytuacja na to pozwoli (dochód na osobę jest wyższy od 250 % kryterium dochodowego), a pozostałą część odpłatności ponosi gmina.

Na 2004 r. zaplanowano środki na pokrycie kosztów pobytu 35 osób po średnio 1.300 zł (na podstawie informacji Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego o średniej wysokości dotacji do 1 miejsca w domu pomocy społecznej w 2003 r.) przez średnio 6 miesięcy w roku, czyli 273.000 zł.

W ciągu roku umieszczono w domach pomocy społecznej 37 osób (21 kobiet i 16 mężczyzn), średnio na 1 osobę przypadło 5,62 miesiąca pobytu, łączny koszt wyniósł 228.115 zł, czyli średnia miesięczna dopłata gminy do 1 osoby wyniosła 1.097 zł.

Łącznie skompletowano 94 wniosków o umieszczenie w domach pomocy społecznej, 3 osobom odmówiono wydania decyzji kierującej ze względu na brak wskazań do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Koszt pobytu osób umieszczonych w domach pomocy społecznej przed rokiem 2004 w dalszym ciągu ponosi budżet państwa, natomiast koszt pobytu osób umieszczonych po tej dacie obciążać będzie budżety gmin ze zwiększonej subwencji ogólnej.

2. Ośrodki wsparcia (noclegownia dla bezdomnych)

Rozdział został utworzony w związku z wyodrębnieniem zadania i zleceniem dokumentacji na przystosowanie obiektu przy ul. Pocztowej 22 na dom dla bezdomnych na 60 miejsc w związku z możliwością ubiegania się o środki z rządowego Funduszu Dopłat. Projekt zgłoszony został do rządowego programu wsparcia budownictwa socjalnego w gminach w latach 2004 – 2005 przewidującego pomoc na kwotę 50 mln zł. z wnioskiem o dofinansowanie 35 % kosztów realizacji, tj. o kwotę 239.219 zł (całość – 683,5 tys. zł).

W lutym 2005 r. otrzymaliśmy informację o uwzględnieniu złożonego wniosku i przyznaniu dofinansowania dla inwestycji we wnioskowanej wysokości.

Zadanie uwzględnione zostało również w Programie Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha i zgłoszone do Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, jednak rozstrzygnięcia jeszcze nie zapadły.

Funkcjonowanie Noclegowni opisane zostało w dziale 3 – Profilaktyka Uzależnień i Interwencja Kryzysowa.

3. Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej

Jest to zadanie realizowane przez pomoc społeczną, związane z reformą systemu ubezpieczeń zdrowotnych, obejmujące zgłaszanie do ubezpieczenia i opłacanie składek zdrowotnych za osoby nie mające innych tytułów do ubezpieczenia, a pobierające świadczenia o charakterze stałym.

Do kwietnia włącznie opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne za:

- 128 osób pobierających zasiłek stały,
- 657 osób pobierających zasiłek stały wyrównawczy,
- 92 osoby pobierające gwarantowany zasiłek okresowy,.

Łącznie za ten okres opłacono 3.486 składek na kwotę 100.225 zł.

Od maja opłacano 5.446 składek za 700 osób pobierających zasiłek stały na kwotę 143.705 zł. Miesięczna składka wynosiła średnio 26,72 zł, stanowiła 8,5 % wysokości przyznanego świadczenia.

4. Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki za ubezpieczenia społeczne

Ogółem wydatki w 2004 r. wyniosły 8.498.647 zł, z tego:

- zadania zlecone, finansowane z budżetu państwa	-4.052.525,-
- zadania własne gminy dofinansowane z budżetu państwa	- 764.869,-
- zadania własne gminy	-3.681.253,-

Zadania zlecone

Ponieważ w trakcie roku 2004, od 1 maja 2004 r, radykalnie zmieniono zakres i nazewnictwo świadczeń oraz źródła ich finansowania, część uprawnień i zasiłków z ustawy o pomocy społecznej do nowej ustawy o świadczeniach rodzinnych, nie jest możliwe ustalenie oraz porównanie wydatków budżetu państwa w mieście na pomoc społeczną w latach 2003 – 2004.

W okresie I – IV przyznano m.in.:

- zasiłki stałe dla osób wychowujących dzieci wymagające stałej opieki i pielęgnacji - 1.066 świadczeń dla 276 osób na kwotę 442.814 zł, średnio po 415,4 zł,

- zasiłki okresowe gwarantowane dla osób, które utraciły prawo do zasiłku dla bezrobotnych z powodu upływu okresu jego pobierania dla 102 osób – 368 świadczeń na kwotę 140.478 zł, średnio po 381,7 zł,
- zasiłki macierzyńskie jednorazowe dla 104 osób na kwotę 20.904 zł.

Ponadto wypłacano zasiłki dla osób trwale niezdolnych do pracy z tytułu wieku lub niepełnosprawności znacznej lub umiarkowanej, które do 30 kwietnia 2004 r. nosiły nazwę zasiłków stałych wyrównawczych, a od 1 maja 2004 r. – zasiłków stałych. W ciągu roku wydatki na ten cel wyniosły 3.092.356 zł. Łącznie 1.157 osób otrzymało 10.651 świadczeń po średnio 290,3 zł.

Macierzyńskie zasiłki okresowe, przyznawane na okres 4 miesięcy od urodzenia dziecka, przyznano 201 osobom – łącznie 668 świadczeń na łączną kwotę 169.670zł, średnio po 254 zł. Świadczenie to również przeniesiono do ustawy o świadczeniach rodzinnych, ale jego wypłata trwała do czasu wygaśnięcia decyzji wydanych przed datą wejścia w życie nowej ustawy.

W ramach tych świadczeń opłacano także składki na ubezpieczenia społeczne (emerytalno – rentowe) za osoby pobierające zasiłki stałe i okresowe gwarantowane za 347 osób na ogólną kwotę 186.303 zł.

Zadania własne, dofinansowane z budżetu państwa

Nowa ustawa o pomocy społecznej przeniosła z katalogu zadań zleconych do zadań własnych gminy zasiłki okresowe, przysługujące w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego osobom i rodzinom, których dochód jest niższy od kryterium dochodowego.

Ustawa ustaliła minimalną gwarantowaną wysokość tego świadczenia na:

- rok 2004 – 20 % różnicy między kryterium dochodowym dla osób samotnych i 15 % dla rodzin,
- rok 2005 – odpowiednio 30 % dla samotnych i 20 % dla rodzin,
- rok 2006 i 2007 – 35 % dla samotnych i 25 % dla rodzin.

Docelowo, od 2008 r. zasiłek stanowić ma 50 % różnicy między kryterium dochodowym a dochodem.

Do roku 2006 zadanie dofinansowywane ma być na poziomie minimum z budżetu państwa, od 2007 r. ma być w pełni zadaniem własnym gminy.

W 2004 r. (od maja) przyznano łącznie 10.024 świadczenia dla 2.383 osób w 2.283 rodzinach w łącznej kwocie 764.869 zł. Średnio 1 osoba otrzymywała zasiłek okresowy przez 4,2 miesiąca po 76,3 zł.

Najczęstszą przyczyną przyznawania zasiłku okresowego było bezrobocie (2.313 osób), następnie długotrwała choroba – 56 osób oraz niepełnosprawność – 14 osób.

Zadania własne

Z budżetu gminy na zasiłki i pomoc w naturze wydatkowano w 2004 r. kwotę 3.681.253 zł. W ramach tych środków zapewniono:

- schronienie, w postaci miejsca w noclegowni lub opłacanie pobytu w schroniskach na terenach innych gmin 133 osobom,
- jeden gorący posiłek dziennie dla 2.150 osób, w tym dla 1.964 dzieci oraz 186 dorosłych, głównie osób bezdomnych,
- zasiłki celowe, na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pożary) dla 3 rodzin,
- sprawienie pogrzebu dla 36 osób, w tym 5 osobom bezdomnym.

Inne zasiłki celowe i w naturze, które do zmiany ustawy były zadaniem nieobligatoryjnym, otrzymało 5.010 osób w 4.632 rodzinach w ogólnej kwocie 2.749.704 zł.

Realizacja tego świadczenia na przestrzeni ostatnich lat kształtowała się następująco:

rok	kwota w tys. zł	ilość korzystających	rocznie na 1 korzystającego
1999	2.045,6	3.799	538,5
2000	1.989,5	3.977	500,2
2001	2.196,5	4.597	477,8
2002	2.097,8	4.798	437,2
2003	2.303,2	4.896	470,4
2004	2.749,7	5.010	548,8

W roku 2004 pomoc w postaci zasiłków celowych była więc stosunkowo większa niż w poprzednich latach. Jej zwiększenie było możliwe poprzez przesunięcie w ramach tego samego działu części niewykorzystanych środków z dodatków mieszkaniowych oraz usług opiekuńczych.

Razem w ciągu roku budżet na zasiłki i pomoc w naturze w ramach zadań własnych wzrósł o 407.800 zł.

Łącznie z zasiłków celowych skorzystało 5.010 osób w 4.632 rodzinach liczących 12.137 osób na następujące cele:

- na zakup żywności – 4.903 osoby, 22.899 świadczeń na kwotę 1.671.919 zł (średnio po 4,7 świadczeń w ciągu roku po 73 zł),
- na dofinansowanie kosztów ogrzewania mieszkania – 3.628 osób, 3.878 świadczeń na kwotę 1.034.190 zł, po średnio 267 zł,
- na fotografie, wyrobienie dowodu osobistego – 596 osób na kwotę 22.365 – po średnio 38 zł,
- na leki – 97 osób na kwotę 6.861 zł – średnio po 71 zł,

- na inne cele – 103 osoby na kwotę 14.369 zł (m.in. dofinansowanie kosztów dojazdu dzieci z rodzin najuboższych na bezpłatne kolonie organizowane przez Kuratorium Oświaty, zakup biletów kolejowych, bielizny i obuwia dla bezdomnych, dowóz osób skierowanych do domów pomocy społecznej itp.).

Porównawczo w latach 2003 – 2004 z wymienionych poniżej rodzajów pomocy skorzystała następująca liczba świadczeniobiorców:

Lp.	Rodzaj pomocy	Ilość świadczeniobiorców	
		2003 r.	2004 r.
z a d a n i a o b o w i a z k o w e			
1.	udzielenie schronienia	102	133
2.	opłacanie obiadów dla dzieci i młodzieży	2.443	1.964
3.	opłacanie posiłku dla podopiecznych	84	186
4.	sprawiania pogrzebu	20	36
5.	zasiłek okresowy	0	2.383
6.	zasiłki celowe na pokrycie kosztów zdarzenia losowego	0	3

z a d a n i a f a k u l t a t y w n e			
1.	zasiłki celowe na zakup opału	3.186	3.628
2.	zasiłki celowe na żywność	4.791	4.803
3.	zasiłki na inne cele	12	103
4.	zasiłki celowe na leki	64	97
5.	zasiłki celowe na wyrobienie dowodu osobistego i fotografii	439	596

W 2004 r. wydano decyzje przyznające karty przejazdowe dla bezrobotnych do Powiatowego Urzędu Pracy 1.299 osobom, kontynuowano także rozpoczętą w 2003 r. akcję wydawania konserw mięsnych z akcji rozdysponowania rezerw Agencji Rynku Rolnego dla 2.244 osób.

W ścisłej współpracy z Polskim Czerwonym Krzyżem oraz Polskim Komitetem Pomocy Społecznej wydawano skierowania dla osób korzystających z pomocy społecznej do korzystania z pomocy rzeczowej w postaci odzieży używanej i pomocy żywnościowej.

5. Zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne

Zadanie realizowane było w okresie od stycznia do kwietnia, od 1 maja 2004 r. całość zadania przeszła do systemu świadczeń rodzinnych. Ogółem w ciągu 4 miesięcy wydatkowano 137.907 zł przyznając 688 zasiłków

rodziny dla 148 świadczeniobiorców oraz 722 zasiłki pielęgnacyjne dla 189 osób.

6. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze

Zadania własne

Usługi opiekuńcze są zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym, świadczone osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione z powodu samotności lub niemożności ich zapewnienia przez rodzinę. Obejmują one pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Ogółem w 2004 r. usługami objęto 256 osób w 246 rodzinach, zrealizowano łącznie usługi na ogólną kwotę 460.379 zł.

Osoby korzystające z tych świadczeń w zależności od swojej sytuacji materialnej ponoszą częściową odpłatność za usługi według zasad uchwalonych przez Radę Miejską Wałbrzycha. W 2004 r. poniesiona odpłatność wyniosła 84.261 zł.

Koszt 1 godziny usług wynosił 4,35 w dni robocze, a 150 % tej stawki w niedziele i święta.

Usługi opiekuńcze dla osób ze schorzeniami psychicznymi

Zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej, realizowanym przez gminę jest świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W 2004 r. objęto świadczeniem 9 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, ogółem wydatki wyniosły 48.860 zł. Pełny koszt 1 godziny usług specjalistycznych wyniósł 7,8 zł.

II. Realizacja dodatków mieszkaniowych

System dodatków mieszkaniowych został wprowadzony ustawą z 2 lipca 1994r. o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. Nr 120, poz. 787 ze zm.). Podstawowym celem tej ustawy było przeprowadzenie reformy czynszów, polegającej na odejściu od ustalania stawek czynszu na szczeblu centralnym i przekazaniu tej kompetencji gminom. Z kolei w celu ochrony lokatorów, z jednej strony ograniczono pułap stawek czynszowych do 3% wartości odtworzeniowej budynków, a z drugiej strony -wprowadzono pomoc finansową w formie dodatków mieszkaniowych. Zamiarem ustawodawcy była więc ochrona najuboższych poprzez skierowanie pomocy do gospodarstw domowych o najniższych dochodach.

Dla umożliwienia gminom prowadzenia aktywnej polityki czynszowej i pełnego urynkowania gospodarki mieszkaniowej, ustawą z 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. Nr 81, poz. 734 ze zm.), zmodyfikowano system dodatków mieszkaniowych, m.in. poprzez zmianę progów dochodowych uprawniających do dodatku oraz poprzez zwiększenie udziału własnego w ponoszeniu wydatków za zajmowane mieszkanie beneficjentów dodatku mieszkaniowego. Wypłata dodatków mieszkaniowych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

Na podstawie analizy dodatków mieszkaniowych za lata 2002-2004 można twierdzić, iż nie występuje rażąca tendencja ani wzrostowa ani malejąca. Ilość złożonych wniosków w tym okresie kształtuje się na porównywalnym poziomie. Jedyną wartością, która niepokojąco wzrasta, to ilość osób ubiegających się o przyznanie dodatku mieszkaniowego, zajmująca lokale mieszkalne bez tytułu prawnego, ale oczekująca na przysługujący im lokal socjalny lub zamienny. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy są najprawdopodobniej zaległości w opłacaniu należności za zajmowany lokal mieszkalny, co w konsekwencji prowadzi do utraty tytułu prawnego. W 2004 r. na podstawie art. 7 ust.11 ustawy o dodatkach mieszkaniowych wydano 199 decyzji administracyjnych o wstrzymaniu wypłaty dodatku mieszkaniowego osobom, które nie opłacały na bieżąco należności za zajmowany lokal mieszkalny. Osobom tym, często po wypłacie 2-3-4-5 na 6 przyznanych miesięcznych świadczeń, z mocy prawa wygasła decyzja o przyznaniu dodatku. Wstrzymane świadczenie zostaje wypłacane świadczeniobiorcy po uregulowaniu różnicy między przyznanym dodatkiem mieszkaniowym a czynszem. Dlatego też średnia wartość dodatku mieszkaniowego wypłaconego (131,83 zł) różni się od wartości średniego dodatku przyznanego (142,71 zł), albowiem wstrzymana należność niejednokrotnie wypłacana jest w późniejszym okresie.

Idea dodatków mieszkaniowych sprowadza się do pokrycia ze środków publicznych części ponoszonych wydatków mieszkaniowych. Dodatek mieszkaniowy jest więc świadczeniem publicznoprawnym, przysługującym osobie spełniającej określone prawem warunki, którego celem jest pokrycie z funduszy publicznych części wydatków związanych z utrzymaniem mieszkania. Dodatek jest więc szczególnym świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę na rzecz wskazanych w ustawie osób o niskich dochodach, którym przysługuje tytuł prawny do lokalu, w celu umożliwienia im zapłaty czynszu oraz pokrycia innych obciążających je wydatków za zajmowany lokal mieszkalny (opłaty dodatkowe, eksploatacyjne oraz niektóre koszty związane z zamieszkaniem w lokalu). Wysokość dodatku jest uzależniona jest od :

- wysokości dochodu w przeliczeniu na jednego członka gospodarstwa domowego,
- wydatków ponoszonych przez to gospodarstwo na mieszkanie.

Niskie dochody to podstawowy warunek uzyskania dodatku mieszkaniowego. Jednak ważna jest również wielkość powierzchni użytkowej (określonej powierzchni lokalu), którą dysponuje osoba/rodzina ubiegająca się o wsparcie. Ustawa o dodatkach mieszkaniowych ściśle określa kryteria powierzchni użytkowej lokalu, jaka uprawnia do otrzymania pomocy. Przyznanie dodatku mieszkaniowego następuje w drodze decyzji administracyjnej, która ma charakter decyzji związanej, a nie uznaniowej. Oznacza to, że organ zobligowany jest przyznać świadczenie, jeżeli osoba spełnia określone ustawą przesłanki i wystąpiła z wnioskiem o jego przyznanie. Decyzja ma również charakter decyzji czasowej, bowiem wydawana jest na określony czas – 6 miesięcy, a przyznanie dodatku mieszkaniowego na kolejne sześciomiesięczne okresy następuje po złożeniu nowego wniosku.

Ogółem wydatki wyniosły 9.730.940,60 zł. w tym wypłacone świadczenia – 9.702.291,38 zł, opłaty pocztowe – 28.649,22 zł.

Wykonanie wydatków przeznaczonych na dodatki mieszkaniowe za rok 2003 i za rok 2004 ilustrują poniższe zestawienia

Ilość i kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych

Rodzaj mieszkań	Ilość wypłaconych dodatków mieszkaniowych		Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych /w zł/		Średni dodatek mieszkaniowy /w zł/	
	2003r.	2004r.	2003r.	2004r.	2003r.	2004r.
Komunalne	47385	47411	7.313.951	7.030.965	154,36	148,29
Spółdzielcze	11814	11944	1.731.465	1.685.313	146,56	141,10
Inne	7308	14237	1.055.402	986.013	144,42	69,25
Razem:	66507	73592	10.100.818	9.702.291	151,88	131,83

**Informacja o wykonaniu zadań za okres
od 01.01.2004r. do 31.12.2004r.**

ilość wniosków zarejestrowanych	12290
ilość wniosków rozpatrzonych	12579 (w tym 322 wnioski złożone w 2003 r.)
w tym decyzji pozytywnych	11721
w tym decyzji negatywnych	858

Decyzje odmawiające przyznania dodatku mieszkaniowego zostały wydane z następujących przyczyn:

- z uwagi na przekroczenie normatywnej powierzchni użytkowej	130
- z uwagi na przekroczenie kryterium dochodowego	69
- za małe wydatki mieszkaniowe w stosunku do osiągniętego dochodu	300
- kwota dodatku mieszkaniowego niższa od 2% najniższej emerytury brutto	84
- brak tytułu prawnego do zajmowanego lokalu	60
- pozostałe, w tym z uwagi na dysproporcje pomiędzy wykazanym dochodem a rzeczywistą sytuacją materialną rodziny	60
- umorzenie postępowania	155

Z ogółem przyznanych dodatków:

najniższy dodatek mieszkaniowy wynosi	11,26 zł.
najwyższy dodatek mieszkaniowy wynosi	604,13 zł.
średni wypłacony dodatek mieszkaniowy wynosi	131,83 zł.
średni przyznany dodatek mieszkaniowy wynosi	142,71 zł.

Informacja o liczbie gospodarstw domowych, których przyznano dodatek mieszkaniowy

- gospodarstwo 1 osobowe	2995
- gospodarstwo 2 osobowe	2261
- gospodarstwo 3 osobowe	2447
- gospodarstwo 4 osobowe	2431
- gospodarstwo 5 osobowe	1034
- gospodarstwo 6 i więcej osobowe	553

Razem **11.721**

Informacja o liczbie przyznanych dodatków mieszkaniowych

- do 50,00zł. miesięcznie	939
- od 51,00zł. do 100,00zł. miesięcznie	2756
- od 101,00zł. do 150,00zł. miesięcznie	3370
- od 151,00zł. do 200,00zł. miesięcznie	2322
- powyżej 200,00zł. miesięcznie	2334

<u>Razem</u>	<u>11721</u>
---------------------	---------------------

III. Profilaktyka uzależnień i interwencja kryzysowa

1. Zapobieganie narkomanii

W 2004r. wydatki na realizację zadań związanych z zapobieganiem narkomanii wyniosły 42.497 zł. Sfinansowane lub dofinansowane zostały następujące zadania:

1. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla Rodziców Dzieci Uzależnionych i Sięgających po Środki Odurzające.	5.911 zł.
2. Przeprowadzenie programu profilaktyczno-edukacyjnego pn. „Piramida” dla uczniów, nauczycieli i rodziców	10.000 zł.
1. Prowadzenie punktu edukacyjno-motywacyjnego dla osób eksperymentujących z narkotykami przez Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej Przychodnia Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień S.C. „Anima”.	10.880 zł.
2. Realizacja przez Komendę Miejską Policji pakietu programów profilaktycznych.	10.000 zł.
3. Organizacja cyklu szkoleń dla nauczycieli szkół podstawowych i gimnazjalnych z zakresu wczesnej interwencji wobec dzieci i młodzieży eksperymentującej ze środkami psychoaktywnymi.	5.000 zł.
4. Zakup wydawnictw, broszur, ulotek z zakresu zapobiegania narkomanii.	706 zł.
-

2. Przeciwdziałanie alkoholizmowi

Na realizację zadań w tym zakresie wydatkowano w 2004 r. 1.826,066 zł. Realizatorem programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla miasta Wałbrzycha był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej a partnerami w realizacji programu byli: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz inne podmioty, którym zlecany zostały zadania Programu, a w szczególności, organizacje pozarządowe, instytucje i osoby fizyczne. Do zadań realizowanych bezpośrednio przez Ośrodek należało w szczególności:

1. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin.
2. Prowadzenie środowiskowych świetlic opiekuńczo – wychowawczych w dzielnicach: Podzamcze, Piaskowa Góra, Śródmieście, Gaj, Białe Kamienie (integracyjna).
3. Prowadzenie grupy wsparcia dla rodziców dzieci uzależnionych od narkotyków.

4. Prowadzenie grupy wsparcia dla dzieci z rodzin problemowych (dysfunkcyjnych).
5. Prowadzenie punktu interwencyjnego wobec sprawców przemocy domowej.
6. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób eksperymentujących z narkotykami.
7. Prowadzenie noclegowni.
8. Prowadzenie grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
9. Prowadzenie grupy motywacyjnej dla osób z problemem alkoholowym.
10. Przyjmowanie osób nietrzeźwych do wytrzeźwienia (do 31 stycznia 2004 roku).

Realizacją w/w zadań zajmuje się Dział Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej, który ponadto zajmuje się łagodzeniem objawów reakcji kryzysowej, przywracaniem równowagi psychicznej oraz udzielaniem emocjonalnego wsparcia dla zapewnienia poczucia bezpieczeństwa osobom i rodzinom znajdującym się w stanie kryzysu, a w szczególności:

- diagnozowaniem i motywowaniem w kierunku konstruktywnych zmian,
- krótkoterminową psychoterapią kryzysową,
- poradnictwem psychologicznym, socjalnym, prawnym,
- prowadzeniem indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności,
- upowszechnianiem i popularyzowaniem wiedzy na temat kryzysu i sposobu radzenia sobie z nim,
- mobilizowaniem naturalnego systemu wsparcia dla osoby, rodziny w kryzysie bądź zapewnieniem wsparcia instytucji,
- współpracą z instytucjami i organizacjami pozarządowymi, kościołem katolickim i innymi kościołami, związkami wyznaniowymi w tym m.in.: policją, sądem, prokuraturą, Polskim Czerwonym Krzyżem, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej, Towarzystwem Przyjaciół Dzieci, Terenowym Komitetem Ochrony Praw Dziecka oraz innymi działającymi na terenie miasta Wałbrzycha,
- organizowaniem szkoleń dla realizatorów miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywaniem problemów alkoholowych (pracowników socjalnych, pedagogów, nauczycieli, funkcjonariuszy policji, kuratorów sądowych, strażników miejskich, członków organizacji pozarządowych),
- udzielaniem porad i informacji telefonicznych,
- zwiększaniem dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, prowadzeniem profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotykowych.

W okresie od stycznia do grudnia 2004 roku do Działu Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej zgłosiło się 1275 osób, którym udzielano pomocy w następujących sytuacjach kryzysowych:

- alkoholizm (alkoholizm w rodzinie) - 673 osób
- przemoc w rodzinie psychiczna i fizyczna - 322 osób

- współzależnienie	- 262 osób
- kryzysy małżeńskie	- 52 osób
- bezrobocie	- 264 osób
- sprawcy przemocy	- 22 osób
- problemy wychowawcze	- 120 osób
- eksperymentujących z narkotykami	- 13 osób
- depresyjnych	- 26 osób
- próby samobójcze	- 8 osób
- osoby u których podjęto interwencje w terenie	- 55 osób

1. Osoby zdiagnozowane w kierunku Zespołu Uzależnienia od Alkoholu po zmotywowaniu do leczenia kierowano do placówek odwykowych, (ambulatoryjnych lub stacjonarnych) na terenie całego kraju.
2. Osoby doświadczające przemocy fizycznej, psychicznej po udzieleniu pomocy skoncentrowanej na przerywaniu przemocy w dalszym etapie kierowano do grupy wsparcia dla ofiar przemocy domowej prowadzonej w ramach DPUIIK.
3. Dzieci z rodzin dysfunkcyjnych po rozpoznaniu problemu (inicjacje z alkoholem, narkotykami, papierosy, agresja, kradzieże, żebractwo) kierowane były do grupy młodzieżowej. Również prowadzono indywidualne spotkania z dziećmi i rodzicami w zakresie poradnictwa, miniedukacji, wsparcia, rozpoznania potrzeb w zakresie terapii dziecka oraz spotkania edukacyjne z rodzicami nt. „Jak niełatwo być rodzicem”.
4. Osoby i rodziny poszkodowane w wyniku pożarów, wypadków w „bieda - szybach” i prób samobójczych otrzymały pomoc psychologiczną ukierunkowaną na typowe reakcje w sytuacji traumatycznej. Osoby te pozostawały w kontakcie tak długo jak wymagał ich stan psychiczny. Ogółem pomocą objęto 5 rodzin (17 osób).

W punkcie konsultacyjnym prowadzona jest grupa motywacyjna dla osób z problemem alkoholowym, księgozbiór wiedzy o problemie alkoholowym i telefon zaufania. W 2004 roku udzielono 492 konsultacji indywidualnych. Konsultacje dotyczyły problemów związanych z nadużywaniem i uzależnieniem od alkoholu przemocą domową i współzależnieniem. W trakcie spotkań sporządzono wstępne diagnozy i kierowano na grupę motywacyjną. Odbyło się 49 spotkań tej grupy, w których uczestniczyło łącznie 628 osób. Po ukończeniu zajęć w grupie motywacyjnej 14 osób skierowano do dalszej terapii w Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współzależnienia przy ul. Broniewskiego 83 w Wałbrzychu, a 26 pacjentów skierowano do leczenia zamkniętego.

W okresie od stycznia do grudnia 2004 roku wypożyczono 295 książek z księgozbioru wiedzy o problemie alkoholowym i przemocy w rodzinie. W ramach telefonu zaufania udzielono 112 porad.

W minionym roku telefon informacyjny czynny był całą dobę. Odebrano 227 telefonów, podczas których udzielono wsparcia, oraz wyczerpujących informacji dotyczących sposobów postępowania, radzenia sobie z problemem

alkoholowym i interwencją w sprawach przemocy w rodzinie. Prowadzono również rozmowy o charakterze edukacyjnym z zakresu przemocy, problemów alkoholowych i narkomańskich.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej sprawuje nadzór merytoryczny nad 14 środowiskowymi świetlicami opiekuńczo-wychowawczymi prowadzonymi przez organizacje pozarządowe, 5 świetlic (Podzamcze, Śródmieście, Glinik Nowy, Piaskowa Góra, Biały Kamień-integracyjna) prowadzonych było bezpośrednio przez Ośrodek. Świetlice kontynuują dotychczasową działalność otaczając opieką i oddziaływaniami profilaktycznymi grupy dzieci ze szkół podstawowych z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, często niewydolnych wychowawczo i zagrożonych patologią. Zajęcia w placówkach prowadzone są od poniedziałku do piątku w godzinach od 14⁰⁰ do 18⁰⁰. Nabór dzieci prowadzony jest poprzez pracowników socjalnych, pedagogów, kuratorów sądowych oraz na wniosek rodzica dziecka. W zajęciach uczestniczy około 150 dzieci, z którymi bezpośrednio pracuje 12 wychowawców z odpowiednimi kwalifikacjami. Prowadzona jest pełna dokumentacja (dzienniki zajęć wychowawczych, karty pracy indywidualnej, diagnozy dziecka). Dzieci uczęszczające do świetlic mają zapewniony wszechstronny rozwój poprzez prowadzenie zajęć korekcyjno – kompensacyjnych w zakresie usuwania zaburzeń wychowawczych, niedostosowania społecznego oraz promowania zdrowego stylu życia. Bogata oferta imprez środowiskowych organizowanych przez placówki cieszy się dużą popularnością wśród wychowanków, wśród wielu warto wymienić: zabawę Halloween połączoną z ekspozycją pajaków, uczestnictwo w kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, organizację festynu sportowo-rekreacyjnego „Pożegnanie Lata”, organizację wernisażu prac dziecięcych, „Kolacji Wigilijnej”, „Dnia Dziecka”, „Mikołajek” itp.

W okresie od stycznia do grudnia 2004 roku do punktu konsultacyjnego dla rodziców dzieci uzależnionych i sięgających po środki odurzające zgłosiło się 260 osób, którym udzielono pomocy psychologicznej, przeprowadzono terapię indywidualną oraz edukację. W wyniku podjętych interwencji w ośrodkach resocjalizacyjnych leczenie podjęło 7 osób uzależnionych od środków odurzających. W Dziale Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej od kilku lat funkcjonuje grupa wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. W 2004r. w zajęciach odbywających się raz w tygodniu uczestniczyło średnio 10-12 osób. Priorytetowym tematem zajęć było omawianie spraw bieżących, podjęcie działań obronnych mających na celu przerwanie przemocy, uświadamianie uczestnikom grupy swoich praw i korzystania z nich poprzez edukację i ćwiczenia warsztatowe.

W punkcie interwencyjnym wobec sprawców przemocy domowej od stycznia do grudnia 2004 roku przyjęto 180 osób, skierowano 20 osób do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Osoby wyrażające chęć podjęcia leczenia zostały skierowane do terapeuty uzależnień w celu podjęcia leczenia odwykowego. Sprawcy przemocy kierowani byli na rozmowy indywidualne z psychologiem i terapeutą.

W strukturze Działu Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej działa noclegownia dla osób bezdomnych, która dysponuje 57 miejscami noclegowymi. Z pobytu w noclegowni może skorzystać osoba nie posiadająca własnego lokalu mieszkalnego, posiadająca status osoby bezdomnej. DPUIIK zatrudnia specjalistów, którzy w sposób profesjonalny zajmują się realizacją indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności (psycholog, terapeuci, pedagodzy oraz pracownik socjalny). W 2004 roku w noclegowni przebywało w różnych okresach 133 osoby na ogólną liczbę 12163 noclegodni.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad opracowywania programu wychodzenia z bezdomności oraz zakresu i sposobu jego realizacji Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej rozpoczął realizację tego zadania od 1 września 2002 r. Głównym celem programu jest podjęcie działań zmierzających do poprawy sytuacji bytowej bezdomnego, a w końcowej fazie – pomoc w usamodzielnieniu i prawidłowym funkcjonowaniu w środowisku. Program składa się z zajęć wykładowo – warsztatowych, dostosowanych do wcześniej zdiagnozowanych klientów noclegowni. Stosownie do rozporządzenia umowy podpisało 69 osób. Każda z osób przyjętych do noclegowni, została przydzielona do indywidualnego terapeuty w celu przeprowadzenia diagnozy, sporządzenia mapy problemów oraz wyznaczenia planu pomocy. Efektem uczestnictwa w programie było utrzymywanie długiej abstynencji - 15 osób, podjęcie leczenia w placówce odwykowej - 7 osób, otrzymania lokalu socjalnego - 7 osób, wynajęcie mieszkania i opuszczenie noclegowni - 6 osób.

Dział Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej MOPS był organizatorem szkoleń dla realizatorów zadań miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii:

1. „Niebieskie Karty w Pomocy Społecznej – Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, uczestnicy – pracownicy socjalni.
 2. „Prawo a Walka z Przemocą” – konferencja – szkolenie warsztatowe dla pracowników socjalnych, kuratorów sądowych, funkcjonariuszy policji.
 3. Cykl szkoleń dla nauczycieli szkół podstawowych i gimnazjów z Wałbrzycha z zakresu wczesnej interwencji wobec dzieci i młodzieży eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi
- oraz przeprowadził następujące szkolenia:
1. Warsztat – „Komunikacja w sytuacji pomagania” – pracownicy socjalni.
 2. Cykl zajęć profilaktycznych „NOE” – dla Zespołu Szkół Gimnazjalnych nr 4.
 3. „Przeciw zagrożeniom” – warsztat dla Zespołu Szkół Przyszpitalnych.
 4. Wykład – „Charakterystyka zdrowego i funkcjonalnego systemu rodzinnego i rozwoju dziecka” „ Rodzina dysfunkcyjna – formy zaburzeń funkcjonowania rodziny” Uczestnicy – wychowawcy świetlic opiekuńczo – wychowawczych.
 5. „Niełatwo być rodzicem” – cykl spotkań dla rodziców dzieci uczęszczających na zajęcia.

Dział Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej koordynował na terenie miasta Wałbrzycha ogólnopolską kampanię „Zachowaj trzeźwy umysł” pod patronatem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu. W kampanii wzięło udział: 18 szkół, 10 środowiskowych świetlic opiekuńczo-wychowawczych, Dom Dziecka „Rodzinka”, Polska Organizacja Shinkyokushinkai oraz Społeczna Pracownia Plastyczna dla Dzieci.

DPUiIK wspiera merytorycznie kadrę pedagogiczną przy opracowywaniu i wdrażaniu szkolnych programów profilaktycznych oraz zajmuje się dystrybucją informatorów, ulotek, broszur, plakatów z dziedziny profilaktyki narkomanii i alkoholizmu.

Na realizację wymienionych zadań ujętych w programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla miasta Wałbrzycha wydatkowano następujące sumy:

1. Prowadzenie środowiskowych świetlic opiekuńczo-wychowawczych przez organizacje pozarządowe i parafie. **154.867 zł.**
2. Stowarzyszenie na Rzecz Osób Krzywdzonych „Przystań” - prowadzenie usług interwencyjno-konsultacyjnych dla osób i rodzin znajdujących się w kryzysie w punktach interwencji kryzysowej i punktach „Niebieskiej Linii”. **50.724 zł.**
3. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka – usługi w zakresie realizacji programu przeciwdziałania przemocy wobec ofiar wraz z zapewnieniem miejsc noclegowych. **130.353 zł.**
4. Stowarzyszenie „Jowisz”- usługi w zakresie pracy z młodzieżą z rodzin dysfunkcyjnych. **34.320 zł.**
5. NZOZ „Anima” Przychodnia Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień – prowadzenie ponadpodstawowych programów terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych, szkolenia i superwizje zespołu terapeutycznego. **40.000 zł.**
6. Realizacja programu profilaktyczno-edukacyjnego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym z terenu m. Wałbrzycha – organizacja wypoczynku zimowego **38.500 zł.**
7. Realizacja programu profilaktyczno-edukacyjnego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym z terenu m. Wałbrzycha w formach stacjonarnych i niestacjonarnych **122.434 zł**
8. Regionalne Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych - usługi w zakresie prowadzenia internetowego punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych **20.025 zł.**
9. Szkolne świetlice opiekuńczo-wychowawcze – usługi prowadzone na terenie placówek oświatowych. **43.600 zł.**
10. Świetlice socjoterapeutyczne – usługi prowadzone na terenie placówek oświatowych. **32.608 zł.**

11. Stowarzyszenie Krzewienia Trzeźwości w Rodzinie – Klub Abstynenta „Odnowa” – realizacja imprez dla środowisk trzeźwościowych z terenu miasta Wałbrzycha.	24.412 zł.
12. TUAN – „Wdrażanie i ewaluacja Programów Profilaktyki Środowiskowej – monitorowanie problemów alkoholowych i narkotycznych miasta Wałbrzycha w 2004 roku”.	15.800 zł.
13. Szkolenia realizatorów Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych („Niebieskie Karty”).	9.315
14. Straż Miejska – program profilaktyczno-edukacyjny pn. „Z nami bezpieczniej”.	7.000
15. Komenda Miejska Policji w Wałbrzychu – pakiet programów profilaktyczno-edukacyjnych.	19.983
16. „Świetlicowe Lato” realizowane w środowiskowych świetlicach prowadzonych przez MOPS oraz organizacje pozarządowe.	25.040 zł.
17. Pokrycie kosztów szkolenia pedagoga ZS Nr 9 w Wałbrzychu p. Tadeusza Półtoraka.	2.050
18. Stowarzyszenie Edukacyjne „Integritas” – program badawczo- konceptualizacyjny w zakresie profilaktyki zachowań problemowych dzieci i młodzieży dzielnicy Piaskowa Góra	27.000
19. Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej – programy profilaktyczne „Wybieram zdrowie” oraz „Razem przeciw zagrożeniom”.	14.000 zł.
20. Miejska Biblioteka Publiczna w Wałbrzychu – „Środowiskowe programy profilaktyczno-terapeutyczne”.	8.500
21. Caritas Diecezji Legnickiej – program profilaktyczno-edukacyjny w Zagórzu Śląskim dla dzieci z m. Wałbrzycha	4.000 zł.
22. Wałbrzyski Ośrodek Kultury – program profilaktyczny pn. „Rekreacja Ruchowa – Contra Zagrożenia”.	19.100 zł.
23. Teatr Dramatyczny w Wałbrzychu – projekt proedukacyjny pn. „Teatr dla wszystkich”.	20.000zł.
24. Klub Abstynenta „Nowa Życie” – „V Wałbrzyski Rodzinny Weekend Trzeźwości – Zagórze Śląskie 2004”.	3.800 zł.
25. Stowarzyszenie Wspierania Samorządów Lokalnych i Inicjatyw Społecznych „Europa XXI” – program profilaktyczno-edukacyjny dla osób z miasta Wałbrzycha.	48.928 zł.
26. Duszpasterstwo Rzym.-Kat. Parafii św. Maksymiliana Kolbe - program profilaktyczno-edukacyjny dla osób z miasta Wałbrzycha.	24.464 zł.
27. Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Wałbrzychu – zajęcia terapeutyczno-wychowawcze dla młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie.	18.000 zł.
28. PSP Nr 31 – prowadzenie grupy wsparcia dla uczniów.	1.300 zł.
29. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka – prowadzenie młodzieżowej grupy wsparcia, warsztatów terapeutycznych dla dwóch grup wiekowych, grupy wsparcia dla kobiet – ofiar przemocy oraz grupy wsparcia dla osób współuzależnionych.	17.086 zł.

30.PCK Zarząd Rejonowy w Wałbrzychu – realizacja pakietu programów terapeutycznych. zł.	6.444
31.Polska Organizacja SHINKYOKUSHINKAI – program psycho-profilaktyczny pn. „Żyj zdrowo – bądź sportowcem”. zł.	3.800
32.Dom Dziecka „Catharina” – program profilaktyczno-edukacyjny pn. „Żyj w trzeźwości”.	3.499 zł.
33.Szkolenie rady pedagogicznej PG Nr 4 w Wałbrzychu	538 zł.
34.MOW w Wałbrzychu – XXVII Ogólnopolski Rajd Turystyczny. zł.	3.500
35.Stowarzyszenie Mieszkańców Podgórze – zajęcia profilaktyczno- plastyczne „Pomaluj mój świat na zdrowo i kolorowo”.	2.500 zł.
36.Kampania edukacyjno-profilaktyczna pn. „Zachowaj trzeźwy umysł 2004”.	2.440 zł.
37.Spółdzielnia Mieszkaniowa „Podzamcze” – program profilaktyczno-edukacyjny pn. „Stawiaj na sport”.	3.000 zł.
38.Stowarzyszenie Osób Wspierających Samotne Matki i Dzieci „Nadzieja” – pakiet imprez profilaktyczno-środowiskowych pn. „Żyj trzeźwo – baw się bezpiecznie”.	3.000 zł.
39.Szkolenie nauczycieli PSP Nr 28 pn. „Domowi detektywi – Jaś i Małgosia na tropie”.	2.450 zł.
40.Fundacja Merkury – organizacja pięciu seminariów szkoleniowych w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym. zł.	10.580
41.WOK – Interdyscyplinarny projekt – Centrum Aktywizacji Dzieci i Młodzieży „Skatepark”.	24.200 zł.
42.Ferie 2004 w świetlicach środowiskowych MOPS.	3.000 zł.
43.Zakup materiałów edukacyjnych (wydawnictw, broszur, ulotek) oraz usługi poligraficzne.	10.062 zł.
44.Szkolenia pracowników DPUiIK oraz MKRPA.	11.340 zł.
45.Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	72.370 zł.
46.Modernizacja i wyposażanie środowiskowych świetlic opiekuńczo – wychowawczych i punktów interwencji kryzysowej	175.476 zł.
47.Parafia Ewangelicko – Augsburska – organizacja warsztatów z zakresu profilaktyki alkoholowej dla młodzieży szkół gimnazjalnych i średnich z Wałbrzycha pn. „Powołani do wolności”.	5.940 zł.
48.Fundacja Kalos kai Agathos – realizacja programu z zakresu profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży szkolnej z Wałbrzycha pn. „Bramka zamiast bramy”.	6.760 zł.

49. Stowarzyszenie Monar Regionalne Centrum Pomocy Bliźniemu „MARKOT” w Wałbrzychu – warsztaty profilaktyczno-terapeutyczne dla osób bezdomnych znajdujących się w kryzysie. **6.370 zł.**
50. Konferencja organizowana przez MOPS pn. „Prawo a walka z przemocą”. **6.615 zł.**
51. Teatr Lalki i Aktora – realizacja projektu proedukacyjnego pn. „Teatr Lalki i Aktora – dzieciom z rodzin problemowych” dla dzieci ze świetlic środowiskowych. **3.375 zł.**
52. Pozostałe zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej a w szczególności: **506.638 zł.**
- prowadzenie środowiskowych świetlic opiekuńczo-wychowawczych w rejonach: Podzamcze, Piaskowa Góra, Śródmieście, Glinik Nowy Biały Kamień (integracyjna),
 - zorganizowanie i prowadzenie Ośrodka Profilaktyki dla Dzieci i Młodzieży,
 - remonty, doposażenie i modernizowanie środowiskowych świetlic opiekuńczo-wychowawczych,
 - punkt konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym,
 - punkt interwencyjny dla sprawców przemocy domowej,
 - biblioteka wiedzy o problemie alkoholowym,
 - telefon zaufania, telefon informacyjny,
 - grupy wsparcia dla ofiar przemocy domowej,
 - grupy wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu,
 - grupy profilaktyczno-edukacyjne dla dzieci i młodzieży,
 - grupy motywacyjne dla osób bezrobotnych i bezdomnych z problemem alkoholowym,
 - poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne, socjalne i prawne,
 - działalność edukacyjna i wydawnicza,
 - działalność informacyjna i edukacyjna w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,
 - kampanie edukacyjne na tematy związane z profilaktyką uzależnień,
 - prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych,
 - wspieranie zatrudnienia socjalnego,
 - dożywianie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych w świetlicach środowiskowych,
 - zorganizowanie nowych, środowiskowych świetlic opiekuńczo-wychowawczych w rejonach: Śródmieście i Glinik,
 - monitorowanie problemów alkoholowych, poprzez organizowanie badań, sondaży, diagnoz, pozwalających dokonać oceny aktualnego stanu problemów alkoholowych oraz efektywności podejmowanych działań,
 - modernizacja, doposażanie, zagospodarowanie placów zabaw.

IV. Funkcjonowanie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Przedstawioną powyżej działalność Ośrodek realizował w ramach kwoty 3.808.515 zł, na którą składały się:

- dotacja z budżetu państwa na realizację zadań zleconych	535.400,-
- dofinansowanie z budżetu państwa na realizację zadań własnych gminy	866.600,-
- środki budżetowe gminy	2.406.515,-

W 2003 r. dotacja na utrzymanie Ośrodka wyniosła 1.367.000 zł, a w 2004 r. – 1.402.000 zł – wzrosła o 35.000 zł.

W ramach środków własnych gminy wydatki na utrzymanie w 2003 r. wyniosły 2.906.724 zł, a w 2004 r. – 2.406.515 zł i były niższe o 500.209 zł. Spadek wydatków związany był z likwidacją od lutego ubiegłego roku izby wytrzeźwień i obniżeniem z tego tytułu wydatków na funkcjonowanie Ośrodka.

W roku 2004 Ośrodek zatrudniał średnio 111,0 pracowników (108,7 etatu). Struktura organizacyjna przedstawia się następująco:

Ośrodkiem kieruje dyrektor przy pomocy jednego zastępcy. Ośrodek posiada strukturę działową według poniższego wykazu:

I. Działy podporządkowane bezpośrednio dyrektorowi:

- 1.Dział Finansowy z Głównym Księgowym i zastępcą,
- 2.Dział Organizacyjno-Administracyjny i Kadr z kierownikiem i zastępcą,
- 3.Dział Diagnostyki z kierownikiem, zastępcą i pracownikami socjalnymi,
- 4.Dział Świadczeń z kierownikiem, zastępcą i pracownikami.

II. Działy podporządkowane zastępcy dyrektora:

- 1.Dział Dodatków Mieszkaniowych z kierownikiem,
- 2.Dział Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej z kierownikiem,
- 3.Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych–1 pracownik (1 etat).

Wynagrodzenia i pochodne w 2004 r. wyniosły łącznie 3.105.908 zł, co stanowi 81 % ogólnego wykonania.

W ramach wynagrodzeń wypłacono w 2004 r. 7 osobom odszkodowania i ekwiwalenty za urlop, należne pracownikom w wyniku likwidacji z dniem 1 lutego 2004 r. izby wytrzeźwień oraz wypłacono 5 osobom odprawy emerytalno – rentowe.

Wykształcenie pracowników Ośrodka przedstawia się następująco:

- wykształcenie wyższe posiadają 52 osoby (w tym 3 osoby dodatkowo specjalizację z zakresu pomocy społecznej, wymaganą od osób kierujących jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej),
- wykształcenie policealne (głównie studium pracowników socjalnych, dające uprawnienia zawodowe) – 38 osób,
- wykształcenie średnie - 19 osób,
- wykształcenie zasadnicze - 6 osób,
- wykształcenie podstawowe - 1 osoba.

Naukę kontynuuje 15 osób, głównie na kierunkach związanych z pracą socjalną. Ośrodek z braku środków nie dofinansowuje żadnych form kształcenia w formach szkolnych, natomiast udziela pracownikom płatnych urlopów na udział w zajęciach w szkołach wyższych.

W październiku 2004 r., po wejściu w życie Uchwały Rady Miejskiej Wałbrzycha Ośrodek zmienił nazwę z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie na Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej.

W grudniu 2004 r., po zakończeniu remontu części A obiektu przy ul. Beethovena 1-2, pomieszczenia przy ul. Pocztowej 22 opuściły: Dział Profilaktyki Uzależnień i Interwencji Kryzysowej oraz Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wraz z prowadzonymi punktami konsultacyjnymi i interwencyjnym. Obecnie wszystkie działy Ośrodka mieszczą się przy ul. Beethovena, natomiast w obiekcie przy ul. Pocztowej znajduje się tylko Noclegownia wraz z obsługą.

Terenowi pracownicy socjalni realizowali zadania przewidziane ustawą o pomocy społecznej, w tym diagnozowanie i aktywizowanie środowisk do działań mających na celu poprawę sytuacji życiowej wspomaganych osób. Przeprowadzono 28.756 wywiadów środowiskowych, kierowano wnioski i sprawy do załatwienia do innych instytucji i organizacji, m.in. do:

- sądów	- 71,
- Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	- 104,
- Policji	- 36,
- Powiatowego Urzędu Pracy	- 19,
- organizacji pozarządowych	- 2.755,
- innych instytucji	- 908.

w tym: Poradni Zdrowia Psychicznego, zakładów opieki zdrowotnej, szpitali, Pogotowia Ratunkowego, zakładów karnych, Straży Pożarnej, Komitetu Ochrony Praw Dziecka, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych, placówek opiekuńczo – wychowawczych, Powiatowego Zespołu d/s Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, szkół, urzędów itp.

Ponadto Dział Diagnostyki nawiązał współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi na terenie miasta, których celem są tożsame z celami pomocy społecznej (Mobilne Centrum Informacji Zawodowej Ochotniczych Hufców Pracy, Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych „Twoja Szkoła”, fundacje). Współpraca ta polega głównie na utrzymaniu stałego kontaktu z wymienionymi Centrami, co umożliwia kierowanie klientów pomocy społecznej na organizowane szkolenia, mające na celu m.in. nabycie umiejętności pisania pism, poszukiwania pracy, prowadzenia rozmów z pracodawcami, właściwej prezentacji u pracodawców. Nawiązanie współpracy z Prywatnym Liceum daje szansę umożliwienia klientom pomocy społecznej podwyższania wykształcenia przy jednoczesnym uzyskaniu stypendium i zwolnieniu z opłat za naukę.

Na przestrzeni całego roku 2004 Dział Diagnostyki współuczestniczył w organizowanych przez inne jednostki programach, m.in.:

- pracownicy socjalni realizowali zadania wynikające ze współpracy Ośrodka z organizacjami pozarządowymi, tj: wydawali wnioski do Polskiego Czerwonego Krzyża i Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej na żywność w postaci ryżu, konserw, mleka w proszku, w ramach realizacji Programu Pomocy Żywnościowej PEAD, czynili przy tym starania, aby dotrzeć z wnioskami do osób najbiedniejszych, które w tym okresie nie zgłaszały się do Ośrodka po pomoc,
- typowali osoby biedne i samotne, które następnie wzięły udział w organizowanych przez Polski Czerwony Krzyż śniadaniu wielkanocnym i kolacji wigilijnej,
- typowali rodziny wielodzietne, którym wręczone zostały paczki żywnościowe zorganizowane przez gazetę „30 minut” w ramach akcji charytatywnej,
- weryfikowali listy dzieci wytypowanych przez szkoły na realizację programów profilaktycznych w formie wyjazdowej oraz do udziału w letnim wypoczynku stacjonarnym,
- przeprowadzili rozeznanie środowisk pod kątem konieczności zabezpieczenia dzieciom z najuboższych rodzin wypoczynku letniego,
- zorganizowali prowiant dla dzieci wyjeżdżających na kolonie do Łeby,
- zabezpieczyli opiekę nad dziećmi na czas przewozu dzieci na kolonie letnie.

Należy dodać, że z uwagi na zmianę ustawy o pomocy społecznej, w kwietniu 2004 pracownicy socjalni niezależnie od wcześniej sporządzonych aktualizacji, dodatkowo – poza zgłoszonymi bieżącymi potrzebami – sporządzili 934 wywiady środowiskowe w celu ponownego ustalenia uprawnień do zasiłków stałych, a także aktualizacje wywiadów dotyczących skierowań do domów pomocy społecznej.

W 2004 r. pracownicy Ośrodka brali udział w przygotowywaniu różnego typu opracowań i strategii, m.in. przyjętej w lipcu 2004 r. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Wałbrzycha, Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wałbrzycha, Programie Rewitalizacji itp.

Uczestniczyliśmy również w przygotowywaniu wniosków aplikujących o środki unijne, m.in. wspólnie z Państwową Wyższą Szkołą Zarządzania i Przedsiębiorczości, Stowarzyszeniem „Przystań”, Urzędem Miejskim i Powiatowym Urzędem Pracy w projekcie EQUER dot. ofert dla górników z biedaszybów, wspólnie z Urzędem Miejskim i Powiatowym Urzędem Pracy w projekcie „Wałbrzych – przez edukację do pracy” ze środków PHARE, w przygotowywaniu wniosku do Zintegrowanego Funduszu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego dot. Domu dla bezdomnych, a pod koniec roku – projekt do EFS „Program wsparcia dla młodzieży przy udziale wolontariuszy – Szansa dla młodzieży”.

W końcówce ubiegłego roku podjęto również pracę nad przygotowaniem opisu dotychczasowego stanu, który ma być podstawą do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną – jako nowym obligatoryjnym zadaniem gminy.

V. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej

Rok 2005 będzie kontynuacją realizacji daleko idących i gruntownych zmian w systemie pomocy społecznej wprowadzonych od 1 maja 2004 r. Ich założeniem będzie rozwój pomocy społecznej w pożądanym kierunku i realizacja długofalowych celów pomocy społecznej, do których zaliczyć należy przede wszystkim trafną diagnozę sytuacji rodziny, skuteczną i efektywną pomoc oraz trwałe usamodzielnianie osób korzystających z pomocy.

Okres ten będzie jednocześnie okresem wydawania przepisów wykonawczych do nowej ustawy, bowiem w chwili obecnej brakuje ich kilkunastu.

1. Niezbędne będzie w związku z tym przygotowanie i podjęcie przez Radę Miejską Wałbrzycha uchwał, regulujących na nowo m.in.:
 - szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone osobom samotnym, chorym, niepełnosprawnym,
 - przyjęte w gminie zasady zwrotu wydatków poniesionych na świadczenia przyznane w ramach zadań własnych gminy w odniesieniu do dożywiania.
2. Do niezbędnych potrzeb możliwych do realizacji będzie należało przeprowadzenie adaptacji pomieszczeń przy ul. Pocztowej 22 z przystosowaniem do integracyjnego domu dla bezdomnych na 60 miejsc z poszerzeniem jego funkcji i przekształceniem w aktywną placówkę przeciwdziałającą bezdomności.
3. Zapewnienie środków na pokrycie kosztów kierowania do domów pomocy społecznej.

Odpowiedzialność za właściwe wsparcie osób chorych, niepełnosprawnych, starych, samotnych, spoczywa na gminie. To gmina ma organizować właściwe usługi w środowisku, a jeśli jest to niemożliwe – skierować osobę do właściwego domu pomocy społecznej i partycypować w kosztach utrzymania jej w tym domu (tym bardziej, że w subwencji ogólnej uwzględnione są te wydatki gminy).

Zgodnie ze statystyką, w latach 2002 – 2003 średniorocznie kierowano do domów pomocy społecznej 34 – 35 osób. Odpłatność za pobyt tych osób w domach pomocy społecznej ponosił budżet państwa. Od 2004 r. zobowiązano gminę do pokrywania kosztów pobytu w wysokości różnicy między wkładem własnym osoby i jej rodziny a pełnym kosztem pobytu, zwiększając subwencję. Jednak przepisy przejściowe spowodowały, że na nowych zasadach osoby kierowane były dopiero po kilku miesiącach, a nasilenie nastąpiło dopiero w II połowie roku.

Skierowanie w trakcie roku 2004 - 37 osób powoduje konieczność ponoszenia za nich opłat już za 12 miesięcy 2005 r., co po uwzględnieniu kwoty średniomiesięcznej dopłaty w 2004 r. w wysokości 1.097 daje potrzebę zapewnienia środków w wysokości 487.068 zł. Do kalkulacji kosztów przyjąć też należy kolejną grupę skierowanych do domów pomocy społecznej w 2005 r. w wymiarze około 40 osób przez średnio 6 miesięcy w roku, co daje kwotę 263.280 zł. Zwiększoną liczbę skierowanych przyjęto z uwagi na sytuację placówek szpitalnych i opiekuńczo-leczniczych, które coraz bardziej skutecznie pozbywają się osób przewlekle i terminalnie chorych, niezdolnych do samoobsługi, co rodzi po stronie gminy obowiązek ich umieszczania w domach pomocy społecznej. Łącznie na 2005 r. potrzeby szacuje się więc na kwotę około 750.000 zł, w budżecie przyjęto natomiast kwotę 600.000 zł.

4. Jedną z ważniejszych potrzeb najbliższych lat będzie tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną jako procesu zmierzającego do połączenia wielu elementów w spójną, kompletną i komplementarną strukturę podporządkowaną celowi strategicznemu, którym jest zapewnienie dziecku i jego rodzinie dotkniętej dysfunkcyjnością (z poszanowaniem jej autonomii i pierwszeństwa do wychowywania dzieci) skutecznej i niezwłocznej pomocy poprzez zastosowanie odpowiedniej pracy socjalnej, poradnictwa rodzinnego, terapii rodzinnej oraz udostępnienie ośrodków wsparcia dziennego.

5. Kolejną, pilną potrzebą są dalsze działania na rzecz zmiany postaw społecznych i postaw beneficjentów pomocy społecznej

Wprowadzenie zasiłku okresowego z elementami procentowej gwarancji tego dochodu nie może doprowadzić do przekształcenia go w formę obligatoryjną, taką, która się po prostu należy, a rodzina czuje się zwolniona z obowiązku wszelkiej aktywności własnej. Doświadczenie uczy, że świadczenia „należne” bardzo często działają demobilizująco na aktywność własną, budują postawy roszczeniowe i tak naprawdę utrudniają skuteczną pomoc.

Służyć temu ma instytucja kontraktu socjalnego, a więc umowy dwustronnej, zawieranej przez pracownika socjalnego, z osobą korzystającą z pomocy społecznej. Celem kontraktu jest ustalenie jak najbardziej

skutecznej drogi wyjścia rodziny z trudnej sytuacji, w jakiej się znalazła. Ważne jest określenie sposobów, osiągnięcia celów i oceną, czy to jest możliwe. Kontrakt to zobowiązanie obu stron do podjęcia działań. W trakcie realizacji tych zobowiązań strony oceniają efekty, ich skuteczność i mogą korygować określone cele, jeśli przyjęły błędne założenie lub też nie można osiągnąć zamierzonego celu z przyczyn obiektywnych. Stąd też niezbędne jest intensywne szkolenie pracowników socjalnych, ale też podejmowanie działań, przeciwstawiających się do traktowania pomocy społecznej wyłącznie jako źródła „należnych” świadczeń.

6. Trudnym tematem, stojącym przed pomocą społeczną w 2005 r. jest realizacja przyjętego, rządowego programu „Posiłek dla potrzebujących” i Rozporządzenia w tej sprawie Rady Ministrów z 19 października 2004 r. na rok 2005 . Z Rozporządzenia wynika, że pomoc w formie posiłku, ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego, może być przyznana bezpłatnie, jeżeli dochód osoby nie przekracza 150 % kryterium dochodowego, czyli podwyższonego w stosunku do ogólnych zapisów ustawy.

W kalkulacji kosztów programu rządowego przyjęto, że koszt jednego gorącego posiłku wyniesie średnio 2 zł. Przewidziano również, że w przypadku braku możliwości zapewnienia posiłku lub gdy przyznanie pomocy w formie posiłku byłoby nieuzasadnione z uwagi na sytuację osobistą lub rodzinną, może być przyznana pomoc w formie zasiłku celowego z przeznaczeniem na zakup posiłku lub żywności.

Dożywianiem mają być objęte także dzieci młodsze oraz szkoły ponadgimnazjalne, nie objęte dotychczas dożywianiem.

Zadanie to stawia wiele wyzwań organizacyjnych, a także w kwestii wysokości kosztów dożywiania (2 zł to bardzo niewiele) lub zamiany posiłku na zasiłek, ilości osób, które będą miały uprawnienia oraz wyłonienia realizatorów. Działania tych nie można było uruchomić przed określeniem wielkości dotacji rządowej z uwagi na konieczność podjęcia rozstrzygnięć w formie przetargowej, a ta jest zależna od wysokości środków przeznaczonych na ten cel.

7. W nowej ustawie o pomocy społecznej przyjęto, jak już wcześniej była o tym mowa, rodzaj świadczenia obligatoryjnego w postaci zasiłku okresowego, który w 2005 r. wynosić ma 30 % różnicy między kryterium dochodowym a dochodem dla osób samotnych oraz 20 % różnicy dla rodzin.

Dotację budżetową państwa dla miasta Wałbrzycha na 2005 r. określono na kwotę 1.212.000 zł.

Z pierwszych dwóch miesięcy 2005 r. wynika, że radykalnie rośnie liczba osób, mających uprawnienia do tego świadczenia, w związku z czym szacuje się, że potrzeby na zabezpieczenie wypłat tego świadczenia na poziomie gwarantowanego minimum będą co najmniej dwukrotnie wyższe niż środki na ten cel, zaplanowane w budżecie. Konieczne więc będzie podjęcie intensywnych starań o zwiększenie dotacji z budżetu państwa na ten cel.